

Criteria voor zonne-energie op monumenten en in beschermde stadsgezichten 2023

Herziening paragraaf 5.3 Zonnepanelen in de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit 2014

Inleiding

Nijmegen heeft hoge ambities voor een duurzame stad. Energie besparen is anno 2023 nog belangrijker geworden. Daarnaast zijn we ook een stad met heel veel waardevol erfgoed. Dit erfgoed willen we voor de toekomst bewaren. Daarom is het belangrijk dat ook onze monumenten bruikbaar blijven, zodat de eigenaren er met veel plezier wonen en gebruik van maken. Duurzame monumenten zijn toekomstbestendige monumenten. Om die reden helpen we onze monumenteigenaren met de mogelijkheden om energie te besparen. Een volgende stap is het opwekken van duurzame energie. De mogelijkheden hiervoor bij monumenten en in beschermde stadsgezichten willen we vergroten. Hierbij is aandacht voor de monumentale kwaliteiten en uitstraling wel van belang. Daarom hebben we nieuwe criteria opgesteld voor zonne-energie op monumenten en in rijksbeschermd stadsgezichten.

Met deze nieuwe criteria willen we meer mogelijkheden bieden aan eigenaren om zelf duurzame energie op te wekken, ook op dakvlakken aan de voorzijde van monumenten en van panden in rijksbeschermd stadsgezichten. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat zonnepanelen reversibel worden geplaatst. De panelen kunnen zodoende over een aantal jaren, indien er andere oplossingen zijn voor duurzame energie, weer verwijderd worden, zonder schade aan het monument.

Toch zullen er ook monumenten zijn waar zonnepanelen niet passend zijn bij de monumentale waarden en uitstraling van het pand. Denk bijvoorbeeld aan monumenten met een dak met allerlei kleine dakkapellen, pironen en schoorstenen of aan monumenten met bijzondere dakbedekking zoals leien, riet of oegstgeesterpannen. Het dak is in die gevallen een belangrijk onderdeel van de bijzondere kwaliteiten van het monument. Voor deze monumenteigenaren zijn er nog andere mogelijkheden voor duurzame energie, zoals een coöperatie.

Bij de meeste monumenten en panden in beschermd stadsgezichten is het plaatsen van panelen voor zonne-energie goed mogelijk. We vinden het hierbij belangrijk dat de panelen niet storend zijn voor de architectuur en uitstraling van het pand. Een goed legplan is daarom belangrijk. Voor complexmatig ontwikkelde woningen, zoals delen van de Indische Buurt, de Bomenbuurt en Wolfskuil, is het nodig één legplan voor meerdere woningen te maken, zodat de samenhang behouden blijft. In de nieuwe criteria is omschreven waaraan een legplan moet voldoen. Vervolgens worden er voorbeelden getoond van een goede plaatsing van zonnepanelen.

Criteria voor zonnepanelen op monumenten en in beschermde stadsgezichten

De criteria gelden voor rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden, stadsbeeldobjecten en voor zowel zonnepanelen als zonnecollectoren.

Regels die altijd gelden

- De bestaande dakconstructie- of bedekking mag u niet verwijderen of beschadigen.
- Zonnepanelen dienen reversibel te worden aangebracht en zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande leidingentracés.
- Zonnepanelen legt u in een aaneengesloten vlak.
- Zonnepanelen op daken met bijzondere dakbedekking, zoals leien en riet, zijn niet toegestaan.

Regels voor zonnepanelen zichtbaar vanaf de openbare weg en op achterdakvlakken

- De zonnepanelen legt u in een aaneengesloten vlak, met regelmatige rangschikking. Hierbij dient rekening gehouden te worden met andere voorzieningen, zoals dakkapellen, dakramen en schoorstenen.
- De zonnepanelen liggen minimaal 2 pannen vrij van de nok, zijgevels en hoeken.
- Bij schuine daken dient de kleur van de voorziening in overeenstemming met het achterliggende dakvlak of anders in zwart, antraciet of donkergrijs uitgevoerd te worden. De randen van de voorziening moeten donker uitgevoerd worden. In overleg zijn uitzonderingen mogelijk.
- Voor dakvlakken aan de straatzijde geldt: geen zonnepanelen op dakschilden, samengestelde dakvormen, boven kilkepers of onder hoekkepers.
- Bij repeterende woonblokken en -rijen is, naast bovenstaande, een uniforme plaatsing en kleur vereist. De eerst vergunde positie van zonnepanelen is uitgangspunt voor de rest van het blok of de rij.
- De zonnepanelen zijn niet storend voor de beeldkwaliteit van de historische omgeving of de monumentale waarden van het monument. We volgen hierin het advies van de Commissie Beeldkwaliteit.

In situaties, waarbij sprake is van een uitermate zorgvuldig en kwalitatief hoogwaardig ontwerp dat recht doet aan de monumentale kwaliteit, kan de Commissie Beeldkwaliteit afwijken van voornoemde criteria. Dit is ook het geval als de voorzieningen zijn geïntegreerd in het ontwerp van een eigentijdse toevoeging aan het monument.

Vergunningvrije mogelijkheden

- Op dakvlakken van niet-beschermde panden in rijksbeschermde stadsgezichten, mits niet zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied.
- Op platte daken en achterdakvlakken van stadsbeeldobjecten, mits op voldoende afstand van de dakranden en niet storend zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied.

Alternatieven voor panelen op eigen dak

Wanneer er voor een eigenaar of huurder (geen) of onvoldoende mogelijkheden zijn om panelen op hun eigen woning te plaatsen zijn er alternatieven. Bijvoorbeeld door deel te nemen aan een energievoorziening die energie opwekt op een dak in de buurt. Ook kan gekozen worden voor groene stroom van het net. Hiermee wordt duurzame energieopwekking gestimuleerd.

Voorbeelden van een goed legplan

